

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТОЛАРЕНТНІСТЬ У СУЧАСНОМУ ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ
ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ**

Рівень освіти – Перший (бакалаврський)

Для всіх освітніх програм

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика
Протокол № 2
від 18 вересня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Толерантність у сучасному полікультурному освітньому просторі
Викладач (-і)	Канд.пед. наук. доцент Єгорова Інга Вячеславівна
Контактний телефон викладача	097- 500-74-07
Е-mail викладача	inha.yehorova@pnu.edu.ua ; inha.yehorova@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС –3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок, 15.00,510 ауд. (Бандери, 1) Обговорення індивідуально вибраних студентом питань з тематики лекційного курсу та самостійної роботи

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Толерантність у сучасному полікультурному освітньому просторі» є поглиблення фахових компетентностей здобувачів вищої освіти щодо виховання в особистості толерантного ставлення та поваги до інших.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета: ознайомити здобувачів освіти з теоретичними основами педагогіки ненасильництва та толерантності, розвинути толерантність як важливу професійну якість майбутнього вчителя та викладача ЗВО.

Цілі курсу надавати здобувачам знання про зміст та види толерантності, навчати розробляти та проводити заняття з розвитку толерантності у учнів та студентів ЗВО. Освоєння здобувачами професійних компетенцій формування політичної, етнічної та релігійної толерантності особистості у педагогічному процесі ЗВО за допомогою одержання теоретичних знань в області виховання толерантності, практичних умінь і навичок, що дозволяють вирішувати професійні завдання з формування у студентів толерантної свідомості, ставлення та поведінки.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

- СК 1.** Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії.
- СК 2.** Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення..
- СК 3.** Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти
- СК 4.** Здатність впроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.

Програмні результати навчання:

- ПР 1.** Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності, приймати рішення на підставі релевантних даних та сформованих ціннісних орієнтирів.
- ПР 2.** Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.
- ПР 3.** Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.
- ПР 4.** Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.
- ПР 5.** Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізовувати навчальні/розвивальні проекти.
- ПР 6.** Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.
- ПР 7.** Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.
- ПР 8.** Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.
- ПР 9.** Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний / вибірковий
6	Всі ОП	третій	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам.робота
Тема 1 . Толерантність як соціокультурний і педагогічний феномен. Поняття полікультурності особистості. Характеристика поняття «толерантність». Історичний розвиток проблеми толерантності.	2		4

Різноманітні аспекти вивчення толерантності.			
<p>Тема 2 Толерантість інтолерантість. правові документи, які регламентують впровадження ідей педагогіки толерантності у практику.</p> <p>Поняття «Інтолерантності». Рівні толерантності-інтолерантності. Неоднозначана позитивність толерантності та інтолерантності. Види толерантності-інтолерантності. Правові документи, які регламентують впровадження ідей педагогіки толерантності у практику. Законодавство України про толерантість.</p>	2		4
<p>Тема 3. Принципи виховання толерантності у контексті педагогіки ненасильства - педагогіки співробітництва</p> <p>Основні принципи педагогіки ненасильства і педагогіки співробітництва. Процес формування ненасильницьких, толерантних форм відносин у різних вікових групах та в навчальних закладах.</p>	2		4
<p>Тема 4 Толерантність як складова полікультурної компетентності викладача ЗВО.</p> <p>Компетентнісний підхід до підготовки викладачів ЗВО. Професійна компетентність сучасного педагога у вирішенні завдань формування толерантності особистості в освітньому процесі. Компоненти педагогічної толерантності. Прийоми саморозвитку</p>	2		4

педагогічної толерантності.			
Тема 5. Форми, методи і прийоми формування толерантності Методи та прийоми виховання толерантності. Форми виховання толерантності. Сучасна практика толерантної взаємодії в освітньому процесі ЗВО ПНУ про дотримання принципів толерантності(Накази, положення у «Студентському путівнику».	2		4
Тема 6. Концептуальне та програмне забезпечення педагогіки толерантності Поняття концепції і програми, їх спільні та відмінні ознаки. Узагальнена характеристика концепцій та програм виховання толерантності.	2		4
Тема 1. Науково-практичні основи виховання толерантності студентів ЗВО.		2	4
Тема 2. Толерантність як складова педагогічної культури та педагогічної компетентності викладача ЗВО.		2	4
Тема 3. Зміст виховання толерантності в системі сучасної полікультурної освіти. Толерантність до тимчасово переміщених осіб.		2	4
Тема 4. Форми, методи і прийоми формування полікультурної толерантності.		2	4
Тема 5 Проблема толерантності у відносинах		2	4

батьків і дітей, способи її вирішення.			
Тема 6. Студент у соціальному просторі ЗВО: толерантність і інтолерантність у прийнятті соціально-рольових позицій		2	4
Тема-7. Прояв гендерної толерантності у студентському середовищі		2	4
Тема-8. Національна та конфесійна толерантність у студентському середовищі		2	4
Тема-9. Толерантна інтернет-комунікація .		2	4
<i>Загалом</i>	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p> <p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання здійснюється відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Вид контролю – залік</p> <p>Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів:</p> <p>Семинарські заняття заняття (усні відповіді) – 20 балів</p> <p>Тестові завдання -20 балів</p> <p>КСР, розробка проектів -5 балів</p> <p>Індивідуальні, творчі завдання, виконання ситуативних вправ, кейсів Тренінги в активному режимі– 5 балів</p> <p>Залік-50 балів</p> <p>Максимальна кількість балів -100</p> <p>Вага оцінок у відсотках становить :</p> <p>за практичні заняття - 20%;</p> <p>за тестування до практичних семінарських занять -20% ;</p> <p>за захист проекту- 5% ;</p> <p>за індивідуальне наукове повідомлення, що запропоновано на вибір у тематиці практичних-семінарських занять – 5%. .</p> <p>Залікова тестова робота – - 50%.</p> <p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання</p> <table border="1" style="width: 100%; margin-top: 10px;"> <tr> <td style="width: 33%;">Сума балів</td> <td style="width: 33%;">Оцінка ECTS</td> <td style="width: 33%;">Оцінка за національною шкалою</td> </tr> </table>	Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		

		Іспит	Залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
80-89	B	Добре	
70-79	C		
60-69	D	Задовільно	
50-59	E		
26-49	FX	Незадовільно	Незараховано
0-25	F	Незадовільно	

Вимоги до письмових робіт

Впродовж вивчення дисципліни «Толерантність у сучасному полікультурному освітньому просторі» студенти виконують завдання у формі тестів, які розміщені на сайті дистанційного навчання університету (<https://d-learn.pnu.edu.ua>) (макс. бал – 100 б. за кожен тест, вага даного виду роботи - 20 % за всі виконані тести.

Залікова письмова робота оцінюється у 100 балів (залікове тестування триває 80 хвилин, за які студент повинен пройти тестування, яке складається із 50 тестових завдань формату “множинний вибір”, що охоплюють весь курс дисципліни та генеруються самою системою дистанційного навчання у довільній послідовності.

Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів (25 балів (мінімум) за залікове тестування, 25 балів(мінімум) за роботу протягом семестру.

Оцінювання за кожен тестовий контроль здійснюється за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за відповідну тему відображена у таблиці вище. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за тестовий контроль складає 20 балів.

Підготовка індивідуального проекту, індивідуального завдання.

Вивчення дисципліни передбачає обов’язкову підготовку індивідуального завдання чи проекту.

Оцінювання індивідуального завдання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Метою підготовки індивідуального завдання є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.

Критерії оцінювання індивідуального завдання:

«90-100 балів» – індивідуальний проект виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проекту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«70-89 балів» – індивідуальний проект містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проекту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«50-69 балів» – індивідуальний проект містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проект не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту

	<p>проекту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.</p> <p>«Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності. Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі заліку.</p> <p>Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань та за підсумкову залікову роботу.</p> <p>Повторне складання допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон No2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон No3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.</p> <p>Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів)</p>
<p>Семінарські/практичні заняття</p>	<p>Поточне оцінювання знань здійснюється під час проведення практичних занять та оцінюється в у 100 бальній системі:</p> <p>«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т.ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.</p> <p>«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т.ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.</p> <p>«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т.ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.</p> <p>Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної</p>

	<p>освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни, чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:</p> <p>2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.</p> <p>2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.</p> <p>1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.</p> <p>Контроль за самостійну роботу.</p> <p>Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тестування. 2. Підготовка індивідуального завдання чи проєкту. <p>Тестовий контроль.</p> <p>Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua) (дві спроби – кращий результат).</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Здобувач допускається до підсумкового контролю, якщо виконав більше 60% завдань курсу, відпрацював всі заняття і за результатами оцінювання (бали за практичні заняття і самостійну роботу) набрав не менше 25 % .</p> <p>Умови допуску до підсумкового контролю (заліку) передбачають дотримання Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Залікова (підсумкова) оцінка (макс. 100 балів -50%) виставляється у результаті сумування отриманих балів на практичних заняттях та за усі види виконаних робіт.</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Письмові роботи:</p> <p>Присутність здобувачів вищої освіти на контрольній роботі є обов’язковою. У процесі написання контрольної роботи та виконання індивідуальних завдань неприпустимими є плагіат та списування.</p> <p>Академічна доброчесність: Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Редакція 2)» можна за покликанням:</p>	

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-a-kademichnomu-plahiatu.pdf>

Відвідування занять:

Якщо здобувач пропустив практичне заняття, необхідно виконати всі практичні завдання, передбачені даним заняттям, пройти тестування та отримати відповідну оцінку. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Здобувач вищої освіти, який не набрав 25% (сума балів за практичні заняття і самостійну роботу) до залікової роботи не допускається. У такому випадку до початку сесії здобувач може отримати допуск, відпрацювавши всі заняття і виконавши всі передбачувані види робіт, зокрема, виконання самостійної роботи, тестування у системі дистанційного навчання (<https://d-learn.pnu.edu.ua>). Студент, який не набрав мінімум 50 балів за курс, має право перездати залік на талоні №2, №3 відповідно до «Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)»

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Лекції, тестові завдання, завдання для самостійної роботи, а також додаткові ресурси для засвоєння змісту курсу є доступними на сайті дистанційного навчання. Консультації щодо виконання самостійної роботи можна отримати щовівторка в аудиторії 510 (вул. Бандери, 1) або в режимі онлайн, за допомогою e-mail, viber, telegram, zoom.

Студент, який навчається за **індивідуальним графіком**, має опрацювати самостійно весь матеріал і виконати всі види контролю відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriad-ok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafiikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf

Неформальна освіта: Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3)»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultatuv-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: *навч.-метод. посіб.* /авторський колектив: Завгородня Т.К., Нагачевська З.І, Савчук Б.П, Стинська В.В., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М.,Прокопів Л.М, Салига Н.М./ за заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів/. Івано–Франківськ, 2021. 400 с.
2. Бех І.Д. Релігійне виховання //Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головн. Ред.. В.Г.Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008.с.769 – 770.
3. Грива О.А. Соціально-педагогічні основи формування толерантності у дітей і молоді в умовах полікультурного середовища: *Монографія*. К.: Вид. ПАРАПАН, 2005. 228 с.
4. Декларація принципів терпимості. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_503?lang=uk#Text
5. Декларація принципів толерантності<http://edu.helsinki.org.ua/files/docs/1272481866.doc>
- 6.Ідея культури:виклики сучасної цивілізації[Є.К. Бистрицький, С.В. Пролеєв та ін.]. К.: Альтпрес, 2003. 192 с.

7. Коваленко О.Е. Комунікативні процеси в педагогічній діяльності: *навч. посіб. Х.*: Контраст, 2008. 112 с.
8. Коротюк З. М., Демидась С. Р. Методичні рекомендації щодо організації та надання психологічної допомоги дітям та сім'ям вимушених переселенців. Тернопіль, 2018. 14 с.
9. Ляпунова В.А. Підготовка вихователів до формування толерантності дітей старшого дошкільного віку: *Монографія*. Мелітополь: Вид, 2016. с.363
10. Молчанова А.О. Толерантність як ціннісна основа професійної діяльності педагога: *посібник*. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2013. 188 с.

ДОДАТКОВА

- 11 Єгорова І.В. Толерантність як важлива складова особистості викладача ЗВО в сучасних умовах / Proceedings of the scientific and pedagogical internship, July 3- August 13, 2023.Riga, the Republic of Latvia. 96 p. P. 73-79.
- 12.Мичковська В. Поняття полікультурності як якості особистості.*Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України серія: Педагогічні науки №1(24), 2021. С.236-253.*
<https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/4455/1/641-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1284-1-10-20210426.pdf>
- 13.Отич О.М. Психологія конфлікту: *Навч. посіб.* / Фурса О.О., Отич О.М., Орлов В.Ф. К.: МІХМД, 2008. 265с.
- 14.ПехотаО.М. Культура співробітництва:практика групової роботи студентів: *навчально-методичний посібник* Іліон, 2011. 252 с.(Серія “Педагогічна освіта ХХІ”)
15. Поніманська Т. Виховання людяності Рівне: Волинські обереги, 2012. 160 с.
16. Семиченко В.А. Плакаємо педагогічну майстерність:*навчальний посібник* /В.А.Семиченко, О.С.Снісаренко,О.В.Брюховецька, А.Ш.Кудусова. Вінниця:Планер, 2010. 674 с.
17. Скрипник Н. Виховання толерантних взаємостосунків дітей старшого дошкільного віку. Умань: ПП Жовтий, 2011. 182с.
- 18.Теорії та технології інноваційного розвитку професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті концепції «Нова українська школа: монографія / за заг. ред. А. А. Сбруєвої. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 492 с.
19. Тодорцева Ю.В. Педагогіка толерантності:метод. рекоменд. [Текст]. Одеса: ПНЦАПНУ; СВД Черкасов М.П., 2004. 90 с.
20. Толерантність: види, прояви, значення <https://osvitanova.com.ua/posts/4493-tolerantnist-vydy-proiavy-i-znachennia>
21. Куценко О.,Кременчук А. Толерантність як складник полікультурної компетентності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 40, том 2, 2021. С. 219-224.DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/40-2-36>
22. Студентський пугівникhttps://drive.google.com/file/d/1uPLDtWCSDHdfB6JTVXLhm3K55SUnl_f8/view?usp=sharing

Інформаційні ресурси

- 1.pidruchniki.ws/pedagogika
- 2.readbookz.com/books
- 3.pedagogika.ucoz.ua
- 4.ukrkniga.org.ua

5. www.refine.org.ua

6. Studentam.net.ua

р.с. Силабус розблено відповідно до Зразка оформлення (*рекомендаційна форма), яку подано у ПОЛОЖЕННІ про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf>

Викладач

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та освітнього
менеджменту ім. Б.Ступарика

Інга ЄГОРОВА